

ARADUL

Având înaintea trecutului,
să ne formăm directiva
de luptă pentru viitor.

REDACȚIA și ADMINISTRATIA:

ARAD, Str. Eminescu No. 18.

Telefon: 266.

Organ al Asociației »Infrățirea«
Apare de o dată pe săptămână.

ABONAMENTE:

Pentru particulari:	Pentru autorități și instituții:
200 Lei . . . . . 1 An	500 Lei . . . . . 1 An
100 . . . . . 6 Luni	250 . . . . . 6 Luni
50 . . . . . 3 Luni	130 . . . . . 3 Luni

In străinătate dublu.

Asociațiile agricole

Singurul mijloc pentru consolidarea
producătorilor agricoli.

Baza producției agricole, a creșterii vitelor și a celorlalte activități principale anexe agriculturii, înainte de expropriere, în Țara Românească și în teritoriile revenite ei, era proprietatea mare.

Această proprietate indeplina una din funcțiile cele mai importante în stat, căci era regulatorul și îndrumătorul vieții economice, susținătorul multor așezăminte culturale: spitale, biserici, școli etc. și prin ea se consolidau relațiile financiare a țării.

Din punct de vedere social însă, proprietatea mare a avut un defect, fapt pentru care s'au produs în vechiul Regat, școlile țărănești din anul 1907, iar în urmă exproprierea.

Cauzele situației economice de azi.

Prin aceasta, forma proprietății s'au schimbat, și devenind 90% proprietatea mică, aceasta n'a mai putut să îndeplinească în stat funcțiile care le îndeplinesc proprietatea mare, din care cauză s'a dezvoltat economia în țară cu toate avantajele ce le aducea aceasta, a mers din rău în mai rău, până ce s'a ajuns în situația de acum.

Dar nu faptul că s'a schimbat forma proprietății a făcut să se ajungă, în țara noastră, la situația dezastruoasă de acum. Ci faptul că odată cu schimbarea formei proprietății nu s'au luat măsuri de consolidare a noii ei forme, printr-o organizare tehnică, care să înlocuiască vechia organizare a proprietății mari.

Proprietatea mică este și în țara noastră, lipsite mult de bogății țării noastre, dar acolo s'a organizat, producătorii trăiesc în suferința în care trăiesc cei din țara românească. Proprietate mică au și Svația și Sașii din țara românească (în Banat Ardeal, Sudul Transilvaniei și Dobrogea), dar aceștia fiind organizați nu au lipsa pe care o duc producătorii agricoli neorganizați. Și chiar dacă n'ar fi survenit timpurile de acum, să se secescă ca motiv al deprecierii produselor noastre conținutul produselor din țările străine Ocean, tot s'ar fi ajuns în țara noastră la situația de acum din cauza neunirii și lipsei de organizare a producătorilor agricoli, a căror interes le organizează intermediarii consolidați în organizații temeinice. — Care altă cauză este, a cărei interes depinde de voința intermediarilor?

Care altă breșă mai este în țara românească, care să nu fie organizată și să nu tragă din organizarea ei? Care altă breșă mai este în țara românească, care să-și vândă produsele sub prețul de cost,

să fie nevoită să trăiască din datorii și să cerșească ajutorul statului, iar intermediarii cei cumpără și desfac produsele să se îmbogățească pe spina-reea ei?

Aceasta nu se întâmplă când baza producției e forma proprietății mare, căci de rolul ei în stat și de aranjarea desfacerii produselor ei beneficia și proprietatea mică.

Într-adevăr că producătorul mic vindea ceva mai puțin de cât cel mare, dar nu vindea sub prețul de producere.

Așa că, odată cu schimbarea felului proprietății s'ar fi făcut și o organizare temeinică a actualilor producători agricoli, în țara românească nu s'ar fi ajuns la dezastrul de acum.

Este drept că prin legea de expropriere și improprietărire din vechiul regat se prevedea că până la improprietărire definitivă exploatarea terenurilor expropriate se va face de îndreptățiții la improprietărire, și toate moșiile expropriate au fost date în folosința lor. A fost o măsură foarte bună și dacă s'ar fi menținut și s'ar fi ajuns la situația de acum.

Să se înființeze asociații agricole.

Dar acum din nenorocire, interesele politice primează interesele economice și generale ale țării, și nesocotesc chiar legile, acea organizație n'a ținut decât doi ani, deoarece în anul 1921 guvernul ce a urmat a desființat obștile de improprietărire și a dispus împărțirea pământului la îndreptățiții prin improprietărire provizorie, pe baza măsurătorilor ce s'au făcut la repezeală, așa cum s'au putut, și prin eliberarea unor certificate provizorii de improprietărire. — Acea improprietărire provizorie a fost nenorocirea reformei agrare și o dată cu exproprierea și desființarea acelei organizații, s'a sdruncinat și baza economică a țării, ajungând la situația de acum.

Pe alocuri s'au mai înființat apoi alte organizații agricole cu diferite denumiri, după diferite legiuri și cu diferite conducători, și chiar cu substrat politic, sub masca unei forme de organizare a producătorilor agricoli, și continuă de a se mai înființa.

Toate aceste însă nu fac decât să desbina pe producătorii agricoli și cei ai ramurilor de producție anexe agriculturii, în loc să-i unească pe cei mai mari cu cei mici într-o organizație, spre a forma o forță omogenă din punctul de vedere al apărării și susținerii intereselor profesionale, de acela se și vede că rezultatele acestor organizații fac cu purtarea lor să fie de foarte mic efect.

Astăzi producătorii agricoli, mari sau mici, n'au o orga-

În decurs de 2 săptămâni numai, în occident și în departata Japonie, au căzut victime ale unor mișeștii atentate, un președinte de republică și un președinte de consiliu ministerial. Mâna nefastă a sovietelor pare — cu toate declarațiile asasinului Gorgulow — să fie peste tot amestecată, căutând să învrăjbească și apoi să-și înscăuneze peste tot stăpânirea Lozincea lui Cezar »Divide et impera« în forme mai moderne, este și a descreațiilor de peste Nistru.

În Franța, un nebun trage 3 focuri de revolver în inofensivul președinte Doumer.

În Japonia, un altul din aceeași categorie omoară pe primul ministru Iunkai. Seria începută cu asasinarea acestuia, a fost continuată.

Foști ofițeri au încercat să omoare pe ministrul Osukai, și Arakai, și pe șeful fasciștilor Mihadô.

O parte din armata japoneză cere formarea unui guvern național și începerea unui război în contra Sovietelor și Chinei, a căror mână e amestecată în aceste atentate. De notat un amănunt din cale afară de cinic:

Primul care a prezentat condoleanțe guvernului Japonez în urma morții lui Iunkai a fost ambasadorul Sovietic din Tokio.

Austria a încetat plățile externe.

Telegrame din Viena, anunță că guvernul austriac, a cerut moratoriu extern. Numai noi continuăm să plătim, ba chiar facem și rezerve pe trei luni înainte, pentru plata cuponului extern.

Organizația temeinică care să înlocuiască efectele proprietății mari din trecut, care să le consolideze viața economică, să-i înfrunească pentru apărarea și susținerea intereselor profesionale, să fie consultată în legiuirile ce-i ating să-i îndrumeze și sprijine pentru organizarea producției și valorizarea ei pentru a căpăta mai cu înlesnire și mai avantajos creditul și sprijinul ce statul trebuie să dea acestui mari ramurii de producție.

Cea mai bună organizare în acest scop este a asociațiilor agricole constituite după actuala lege privitoare la avantajele acordate asociațiilor agricole.

De acela este interesul producătorilor agricoli de ori ce categorie și a celorlalte ramuri de producători anexe agriculturii, să se unească pentru a-și consolida situația prin întemeierea acestei organizații.

I. P. Manolescu
Inginer Consilier Agronom
Șeful Inspectoratului Agr.
Timișoara.

Buletin extern

Noi și ei.

Prima victima a viitorului guvern francez

Se știe că recentele alegeri din Franța, au dat stângii o majoritate covârșitoare, astfel că noul guvern al Franței va fi format din aceste elemente. Ori, faptul că în guvern va intra și Caillaux, va avea ca prim rezultat demisia d-lui Dem. Ghica, ministrul nostru de externe. Motivul?

În procesul de trădare intențat acum câțiva ani în contra lui Caillaux, martorul principal al acuzării a fost d. Dem. Ghica pe atunci ministru la Paris. Ori dacă d-sa ar rămâne în fruntea departamentului externelor, relațiile noastre cu Quai d'Orsay n'ar fi dintre cele mai amicale.

Garile rele spun că, profitând de demisia d-lui Ghica va face — risunm teneatis — o largă remaniere.

Dictatură militară în Germania?

Starea, extrem de precară a Germaniei dă mult de gând tuturor celor cari alegă după himer. Situația economică și financiară este atât de subredă, încât evenimentele senzaționale în Germania nu sunt excluse, mai ales că hitleriștii sunt atât de puternici încât sunt luați în combinații de guverne. Ori, în momentul în care Hitler și partizanii lui vor avea în mână guvernul, primele lor acte vor fi în legătură cu tratatul de pace de la Versailles, și în plata datoriilor externe — pentru cari au cerut moratoriu, vor cere însă anularea lor.

Se știe însă că o bună și mare parte din bugetul republicii nemțești, este pentru armată — procurarea de noi unelte de război etc. Ori în aceste împrejurări, dată fiind și prietenia ruso-nemțească, atenția celorlalte țări trebuie să fie ațintită asupra Germaniei, altfel... n'aduce anul ce-duce ceasul.

Frontul din extremul orient nu pare a fi deloc liniștit. Noutăți mari, cu repercursiuni și mai mari, se pregătesc acolo. Să fim atenți!

armil.

„Ziaristica“

În curând va apare „Ziaristica“, o lucrare monumentală, datorită distinsului redactor dela ziarele „Adevărul“ și „Dimineața“ din București, Dl Emil Samoilă. Conține multe date interesante, îndrumări și sfaturi pentru începătorii ziaristi, precum și o definiție a presei și a calității de gazetar.

Autorul relatează momentele principale din filiera „normelor după care se alcătulește un ziar,

atât din punctul de vedere redacțional cât și din cel administrativ.

Face apoi o apreciere asupra presei românești contemporane, menționând numele tuturor gazetelor și publicațiilor periodice, din întreaga țară, precum și al colaboratorilor și redactorilor dela fiecare din aceste ziare.

„Ziaristica“ va apare în câteva zile în două ediții: una populară, pe hârtie obișnuită de tipar, cartonată, iar alta de lux, numerotată broșată, tipărită pe hârtie superioară, velină și purtând fiecare exemplar autograful autorului cu dedicații.

Exemplarul obișnuit costă 100 lei, iar cel de lux 150.

Școala de gimnastică Eghy Ghyssa

Mercuri 18 c. ora 9 seara a avut loc la Teatrul orașului serbarea de fine de an a sus numitei școli.

Programul a constat din exerciții ritmice și dansuri clasice.

Anul acesta dna Dr. Ungar Eghy Ghyssa s'a prezentat cu un program absolut nou.

Execuția a fost ireproșabilă. Publicul neobișnuit cu inovații și a dat totuși seama că este pus în fața unui fapt de o tehnică superioară.

Dansul cu mingi și cel cu tobe a fost viu aplaudat și repetat.

Sperăm că dna Eghy Ghyssa va continua școala în directiva nouă începută, căci exercițiile executate sunt dintre cele mai atractive, cele mai elegante și cele mai eficiente pentru educația fizică.

Expoziție de pictură pentru sinistrați.

O datorie, pe care cetățenii Aradului o îndeplinesc fără ezitare, este ajutorarea sinistraților. S'au dat până acum serbări a căror venit net a fost vărsat la fondul destinat pentru aceasta, și la aceste serbări, cei cari au fost cruțați de tristește evenimentele de astă primăvară, au dat spontan obolul lor.

Acum, d. Clonda, a fost încredințat de Primăria Municipiului, să organizeze o loterie de pictură, începând din 18 până'n 22 Iunie, când va avea loc tragerea, în sala mică de ședințe a Primăriei.

Vor fi expuse tablourile ale pictorilor: Alex. Pap, Wolf C., I. Toader, C. Minișan, Al. Pataki, M. Olinescu, F. Acs, S. Belezny și Feler.

Costul unui bilet este de lei 20, așa că pentru nimeni nu este o greutate să-și cumpere.

Expoziția este deschisă în localul Wagon-Lits.

Fotografii Artistice pentru copii se pregătesc la salonul Stoicovici Iosif în Piața AVRAM IANCU 16

Lupta pentru solidaritatea publică*)

În același an «1910» însă viața politică a românilor din statul ungar a trebuit să treacă prin o grea încercare. Ziarul «Tribuna» cu ajutorul băncii «Victoria» din Arad ajunsesse în mâinile unor fruntași, cari sub masca unei întefiri a luptelor politice au dat asalt împotriva solidarității și unității partidului național român, cerând înălțarea comitetului celui partid și proclamându-se dâșii ca singuri reprezentanți ai neamului românesc din statul ungar. Se primejduia astfel lupta poporului românesc pentru afirmarea sa politică și libertatea sa națională. Atunci la propunerea dlui Dr. Ioan Suciu comitetul național înființează la Arad ziarul «Românul» sub direcțiunea lui V. Goldiș, care începe lupta pentru restabilirea solidarității naționale. Anul 1911 a fost un an de luptă acerbă între frați. V. Goldiș era urmărit cu revolvere de către tinerii redactori ai «Tribunei». Dar V. Goldiș a rămas învingător. La începutul lui Martie 1912 «Tribuna» și-a sistat apariția. Luptătorii s'au împăcat. Simțiau cu toții că se apropie ceasul destinului și în fața acestuia, care cerea stăruirile solide ale tuturor, cearta între frați a amuțit. La banchetul de împăcare V. Goldiș a inversat dictonul romanilor începându-și discursul prin fraza: *si vis bellum para pacem, dacă vrei războiu, pregătește pacea.* Români trebuiau să se pregătească pentru războiul cel mare, pentru aceia li se impunea pacea desăvârșită între dâșii. Acesta a fost rolul istoric al lui V. Goldiș în anul 1912. A restabilit solidaritatea românilor din statul ungar în preajma marilor evenimente cari erau să vie. Din această luptă români arădani s'au ales cu un nou institut de cultură «Concordia», care așteaptă acum noua înviere. Tot rolul muncii dlui V. Goldiș și a nedespartitului său prieten Dr. Ioan Suciu. Cu acest prilej români din Arad i-au oferit dlui V. Goldiș un condei de aur cu inscripția «Sentințele noastre, Arad 21 Februarie (5 Martie) 1912.»

În mijlocul acestei activități atât de intense V. Goldiș găsește timp să susțină teza națională în fața ungarilor scriind și tipărind în anul 1912 în limba ungară o broșură intitulată: «Problema naționalităților» (A nemzetségi kérdés). Broșura a avut un mare succes literar și a fost discutată mult în presa ungară.

Luptele politice în consiliile județene. Constituția Țării-Ungurești îngăduia județelor, comitatelor cum li se zicea, o largă autonomie și dreptul de a se ocupa în anumite cazuri de chestii politice. Români din statul ungar, bineînțeles, au prins acest bun prilej și acolo unde viața lor politică era mai intensă și mai sprintenă, ei au folosit adunările de toamnă ale județelor, sau congregațiilor comitatense, cum le numisem noi, spre a combate politica asupritoare de naționalități a statului ungar și mai vătos spre a vesteji numeroasele jigiri ce se aduceau locuitorilor

români și instituțiilor românești de pe teritoriul acelor comitate de către reprezentanții politice de stat.

Acestea lupte se dădeau însă numai în câteva județe, unde românii aveau conducătorii cari să înțeleagă rostul important al acestor hărțuiri de gherită.

V. Goldiș a înțeles rolul acestor parlamente provinciale și încă la Brașov insistase ca românii să-și aleagă reprezentanții lor în congregațiile comitatense, cari să țină prin aceste în pulsație continuă agitația românească. Încă în anul 1900 V. Goldiș a fost ales membru în congregația comitatensă a județului Brașov și intrarea în acea congregație a făcut-o printr'un puternic discurs infierând politica statului ungar, care și-a fixat ca scop înființarea statului național maghiar prin desființarea popoarelor nemaghiare și făcând o usturătoare critică politice oficiale a poporului săsesc, care pentru nimicuri și pentru mici favoruri personale renega dreptul său la existența națională. Discursul acesta a căzut ca un trăsnet în mijlocul sașilor cari erau obișnuși să rumege liniștii și neturburaji micile lor avantagii și rămășițele ce li se aruncau de la masele bogate ale aristocrațiilor unguri. Discursul lui V. Goldiș a fost tipărit în broșură și răspândit la toți români din județul Brașovului. El a fost punctul de plecare al tratatelor, cari decurând au luat ființă chiar de către V. Goldiș cu „sași verzi“, cari combăteau și ei politica oficială săsească și cereau alăturarea la lupta națională a celorlalte popoare nemaghiare din Ungaria. Conducătorii sașilor verzi erau tinerul avocat dr. Lurtz și profesorul Lutz Kórodi. Părăsind V. Goldiș Brașovul aceste tratative s'au potmolit. Sașii verzi au renunțat la luptă, conducătorul dr. Lurtz a primit un notariat public în Brașov.

Sosind însă la Arad V. Goldiș a început și aici agitația pentru intrarea românilor în congregația comitatensă continuând lupta generației premergătoare, când pentru prima dată în era șovinistă protopopul Constantin Gurban dela Buteni îndrăznise să-și țină discursul său în limba românească.

Acum pentru alegerile la congregația comitatensă să dădeau lupte crâncene. Români izbutiseră să intre acolo în număr considerabil. Ei erau acum conduși de V. Goldiș, care în fiecare ședință a congregației rostia discursuri cu adevărat parlamentare. Răspândite prin județ acestea discursuri produsese o mare agitație în mijlocul românilor.

Ungurii se arătau însă din ce în ce mai nervoși. Atmosfera încercată nu rareori producea scene, cari demonstrau mai bine decât orice discurs nevoia soluției finale a problemei naționale din Ungaria.

Astfel erau luptele românilor în congregațiile comitatelor ungarăști. Ar fi un mare câștig pentru istoria acestor lupte, dacă discursurile lui V. Goldiș rostite acolo ar fi adunate într'un volum.

Serbarea de sfârșitul anului a Liceului de fete „Ghiba Birta“.

Joi 19 c. ora 5 d. m. a avut loc la teatrul orașului serbarea de sfârșitul anului a liceului de fete «Ghiba Birta».

Este o tradiție foarte frumoasă aceste manifestări artistice la sfârșitul anului, iar din punct pedagogic au o însemnătate foarte mare căci stimulează dezvoltarea facultăților și capacităților particulare ale elevilor, dându-le tot odată și o încredere în puterea lor proprie.

Pentru părinți și public, aceste serbări școlare, sunt un criteriu de a judeca disciplina și munca unei școli.

Liceul nostru de fete și-a dat seama de această mentalitate a publicului și a depus toată munca pentru buna reușită a serbării.

Suntem veseli a constata că s'a depus o muncă cu un real rezultat, căci serbarea a fost cât se poate de reușită.

Că elevele au fost bine pregătite s'a constatat prin aceea că au lipsit cu totul «chicurile», atât de obișnuite la elevii și elevele de azi, cu toată timiditatea naturală a unor firi.

A fost și o împărțire fericită a rolurilor, căci fiecare a fost la locul său și nu putea fi înlocuită de o altă elevă.

Prima parte a programului a fost formată din 6 puncte de coruri, dansuri și cântece, perfect executate de elevele: Livinsky, Frisch M., Hertzeg, Lovenstein, Tanczos, Kradigati și Binder. Remarcăm în special vocea plăcută, armonioasă și cultivată a elevei Frisch M. cl. V, siguranța și ușurința la pian a elevei Kradigati cl. V și ireproșabila execuție de dans a talentatei eleve M. Binder cl. VII.

Partea II-a a programului a format-o piesa «Sinziana și Pepelea» de V. Alexandri, în 4 acte și un tablou. Felicităm pe Dra. prof. Aurora Suciu d-na Bucurescu și d. Lipovan pentru fericita idee de a se fi gândit la o piesă la care prea puțin s'ar gândi astăzi. Dela o vreme ne-am trezit cu tot felul de năzbății moderne iar comoriile noastre clasice le-am dat uitării.

Piesa a fost executată de elevele cl. VII.

Totul a fost serios studiat și admirabil executat. Punerea în scenă a fost observată până în cele mai mici amănunte. Deasemenea costumarea a fost bine aleasă. Am asistat, cu drept cuvânt, la o adevărată reprezentare teatrală, bogată în joc de scenă și chiar talente. Elevele Lazar I. a fost admirabilă în Baba-Rada; Romanescu în Pepelea și Ciuhandu în Lăcustă-Vodă, s'au remarcat prin naturalul, calmul și stăpânirea cu care au dominat rolurile; Moraru în Pârlea Vodă, Nestorescu în Păcală, Pojar în Tândală și Matinca în Zmeul cu un joc de scenă admirabil; Andreica în Papură Vodă, Pușcariu în Sinziana, Papp în Zăna lacului și Cucu V. în Statu Palmă ireproșabil.

Bufetul aranjat și servit de eleve și profesoare a fost delicios. Deasemenea tombola bogată și bine aranjată.

Dna directoare Florica Bucurescu din preună cu drele

Bogdan, Suciu, Papp merita pe drept toată lauda.

Deasemenea Dl. prof. Lipovan a dat tot concursul său neprețuit, iar elevii școlii Normale au contribuit cu buna lor orchestră.

Dr. MAGER

ginecolog și mamoș s'a mutat peste drum, în Bulv. Reg. Ferdinand No. 4 (Palatul cfr.)

Prin parc... In atenția părinților.

Au dat căldurile. Și cum parcurile oferă un antidot, umbra lor e căutată. Timp e berechet... Mal ales șomerii, abia au așteptat noul dormitor care în rare ocazii, se mai poate transforma și în restaurant... Elevii și elevele... învață. Deși examenele sunt aproape și la umbră mințea e mai activă și mai liniștită... par'că. Ba, dacă în clasă e prea cald sau profesorul e prea monoton, parcul oferă gratuit răcoare, aer și... variație.

Acu voiam s'ajung. Într'una din călduroasele zile ale săptămânii acesteia, drumul și curiozitatea m'a dus prin parc. După priveștiștea ce o ofereau câteva sute de șomerii cari așteptau în dosul primăriei și pe băncile din parc, să li se dea de lucru, trecând mal departe, atenția mi-a fost atrasă de două fetițe cam de 11—13 ani cari culegeau flori cu gențile pline de cărți la subțioară.

Cum mai aveam puțin timp disponibil, m'am așezat pe o bancă și am început să citesc. „Domnișoarele“ însă au venit să-mi ofere flori, să mă întrebe... mai știu eu ce și... să nu-mi dea pace să citesc. Din vorbă în vorbă am aflat că la școală nu se duc pentru că în parc e mai bine, iar acasă le-ar aștepta o bătaie strașnică dacă s'ar întoarce prea de vreme. Erau dela școala primară.

Am plecat. Mai aveam însă mult de așteptat până să-mi vie rândul la tribunal, așa că m'am reîntors să mai citesc. Am găsit elevele noastre de vorbă cu un domnișor ca de vreo 16 ani. Convorbirea n'am auzit-o, dar toată purtarea lor mi-a dat să înțeleg că știu prea multe lucruri aceste fetițe de școală primară și că de necrezut — nu numai frica sau lipsa de atracție față de școală le-a adus în parc ci mai ales dragostea de... parc, și dorul de a experimenta sau, cel puțin, a vedea cele ce desigur au auzit dela cei mai mari. O convorbire cu tânărul de 16 ani, mi-a transformat presupunerile în convingeri.

E cât se poate de înfricoșătoare indolența și superficialitatea cu care se tratează și se cresc copiii mai ales la oraș. Părinții ar trebui să fie cu ochii în patru, să vegheze cu mințea lor coaptă și cu experiența asupra copiilor cari la tot pasul, întâlnesc murdării

Modificarea orei oficiale

Conform înaltului Decret Regal Nr. 1123/1932 s'a aprobat schimbarea orei oficiale pe timpul de vară, cu o oră mai înainte, conf. fusului treilea orar la est de Greenwich. În consecință pentru anul 1932 se va schimba ora de 24 în cea de 1 în noaptea de 21 spre 22 Maiu a. c. și a ora de 1 în aceea de 24 în noaptea de 1 spre 2 Octombrie a. c.

Pentru anul viitorii, ora oficială se va schimba în sensul de mai sus pe intervalul de timp dela orele 24 prima Sâmbătă a lunii Aprilie și până la ora 1 prima Duminică a lunii Octombrie din fiecare an.

Sedința Cercului cultural Nr. I.

La 12. I. c. membrii cercului didactic aparținători cercului Nr. 1. s'au întrunit la școala din Str. Oituz, la o ședință ordinară conform obiceiurilor școlare. După cuvânt de deschidere a prezidenției dl. P. Lupaș, s'a dat loc de desfășurării problemelor importante, cari preocupă dinaintea de cei ce ș'au ales vocația de a forma, pe viitorul Conform programului, a fost dat: Lecția de model, Geografie, ținută cu elevele cl. V supraprimară, de distinsul dirigintă a clasei. Dizertația despre principiile învățării, expusă de dl. S. Al. Lupaș a fost ascultată cu viu interes.

Dl. Păpureanu prin expunerea sa instructivă despre cercetarea individ. elevului produs un rezultat satisfăcător, măsurând forța fizică și inteligența elevului, prin aplicarea ratei speciale. D-na Roșca a fost cu mult tact despre importanța Muzeului școlar, complectat fiind cu mod practic de dl. Gorgoș, rătănd cum să înțelege școlarii muncii.

Temele au fost puse în discuțiunea lor, la cari au luat cuvânt d. L. Dublea, S. Al. Lupaș, Păpureanu și P. Lupaș. Purtătorii destinelor au fost și de data aceasta a avut nectarul ei divin, cu care putea tăia, brazde luminoase prin negura în care să se așeze azi omenimea.

*Fragment din „o scurtă biografie: Vasile Goldiș“ de Ion Jelecuteanu.

Atracție mondială Azi și Măine la Cafeneaua DACIA „Argueto și Sevilliano“ fenomenalii dansatori acrobații cu Miky-Mause în carne și oase. Regina fumuseții din Paris. Fără taxă de intrare. Inceputul la orele 8 seara. **CAFENEAUA DACIA.**

Jocurile noastre.

Concursul IV. Seria 4-a.
1. Din Științele oculte.

de D. Ardelean Pecica.

1	2	3	4	5	6	7	8
9			10				
11		12					
13						14	
15							16
17	18	19		20			
21			22				
	23						
24							

Orizontal: 1. Credință — știință nouă de care s'a ocupat și Pl. Porsena într-o conferință ținută la Arad. 9. Pașiune ce inspiră răutate și pe care doctrina dela 1 o-zional o combate cu energie. 10. Pretinsă artă de a produce, prin mijloace practice bizare, efecte contrare legilor naturale. (pl.) 11. Co-vârșică, înfrânare. 13. Ese la lumină, apare. 14. Sfânt prescurtat. 15. Dănașii. 16. Idoli. 17. „Pasc“, dar întors! 20. Vorbă nedeslușită. 21. Presimțire despre un eveniment real ce se petrece în acelaș moment la o depărtare mare. (pl.) 23. Adevărați. 24. Influență pe care un om poate să o exercite asupra altuia.

Vertical: 1. Persoană ce magnețizează. 2. Aruncaseră ochii asupra cuiva. 3. Ai fost, dar întors!? 4. A adopta genul unui scriitor, și ocultist. 5. Cum devine corpul mediului în timpul catalepsiei? 6. Un biet „bigam“ fără cap, fără picioare! 7. Notă muzicală. 8. Doctrină filozofică și religioasă, a cărei principii admite comunicațiuni supranaturale între om și divinitate. 9. Un „uz“ francez. 14. Foarte important, cum este și studiul științelor oculte. 16. Compozițiune tipografică... 18. Selecționez, părțile bune din științele oculte. 19. Instrument de muzică, la care cântă Liszt și Paderewski. 20. S'a intrisul cugetând la greșala comisă. 22. „Plean“ fără un, an“.

2. Șaradă.

de Cavalerul Feței-Intristate.

Un biet cerșetor a căzut în ulm grad de slăbiciune. (1) După ce trezește își exprimă surprin-

derea (?) pentru ceea ce i s'a întâmplat și se îndreaptă încet spre casă. Pe drum găsește o figură de șah (?) pe care, după ce o ridică de jos, o privește puțin și apoi o bagă în buzunar cu convingerea că-i va fi bună de ceva. Adunându-și toate puterile se îndreaptă spre casă unde, după un lung timp, ajunge cu chin cu vai. Marea lui slăbiciune se datorește faptului că este *întotdeauna stămând* (totul). Sărmanul de el!

Enigmă.

de R. Bora.

Așezați un local de petrecere între două conjuncții, dintre cari una streină, și veți da peste un alt local de petrecere.

Cupon pentru jocuri IV-4

Rezultatul concursului III:
Prin tragere la sorți au câștigat:
1. Dl. Ardelean Dimitrie, notar diplomat, Pecica No. 1166, un abonament la ziar pe 6 luni.
2. Dl. Serb Gheorghe, student Arad, un abonament la ziar pe 3 luni.

Asociația de pășunat „Sintea-Mare“ din Sintea-Mare.

Nr. 1/1932.

Publicațiune.

Asociația de pășunat „Sintea-Mare“ din comuna Sintea-Mare, aduce la cunoștință generală că în ziua de 10 Iunie 1932, orele 14 și următorii se va ține licitație publică pentru vinderea alor circa 200 iugăre fânaj.

Licitația se va ține la fața locului cu respectarea dispozițiilor din art. 88-110 din legea contabilității publice.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în orele de serviciu la secretarul Asociației.

Sintea-Mare la 16 Maiu 1932.
Președinte.

Citiți și răspândiți

ziarul „ARADUL“

Primăria comunei: Oclu.

Nr. 291/1932.

Publicațiune.

Primăria comunei Oclu dă în întreprindere prin licitație publică minuendă cu oferte închise și sigilate construirea podului peste Crișul-alb din comuna Oclu în ziua de 16 Iulie 1932 orele 10. a. m. în localul notariatului cercual dlu Hălmagiu, la caz că licitația va rămânea fără rezultat a doua licitație se va ține tot în localul numit în ziua de 26 Iulie 1932 orele 10. a. m.

Prețul maxim dela care se începe licitația este de 115, 292 Lei, garanția provizorie de 5% în numerar sau în efecte de stat în conformitate cu art. 92 din L. C. P. se va depune în ziua și cu ocazul-nea ținerii licitației în primăria comisiei de licitație.

Garanția definitivă de 10%, din valoarea rezultată la licitație în conformitate cu art. 105. L. C. P. se va depune înainte semnării contractului.

Caletul de sarcini se poate vedea la notariatul cercual Hălmagiu în fiecare zi în orele oficiale, deasemenea planul și tobioul materialelor.

Licitația se va face în conformitate cu L. C. P. și în deosebi cu art. 88-110.

Oclu, la 16 Mai 1932.
Primăria.

Composesoratul Urbarial Agris

Nr. 7/1932.

Publicațiune.

Se publică licitație cu oferte închise pe ziua de 1 Iunie 1932 orele 14 la Primăria Comunei Agris, pentru a-rendarea carierei de piatră de var pe timp de un an și 7 luni adeca până la 31 Decembrie 1933.

Condițiunile de licitație se pot vedea zilnic în biroul notarial.

Agris, la 15 Maiu 1932.
Președinte.

Vin' să rătăcim...

Vin' să rătăcim în lume
Dragi ochi negri ca păcatul,
Să ne pierdem fără de nume
Să nu ne mai știe satul.

Vin' să rătăcim copilă
Munți pustii, dealuri și văi,
Și în lipsa de lumină
Lumina-vor ochii tăi.

Vin' să rătăcim — și urma
Noastră nimeni să n'o știe,
Doar atât că suntem una
Într'un suflet pe vecie.

Ioan Pucea

Ghiață!

Abonamente și comenzi în mod cel mai avantajos la fabrica de ghiață artificială
Alex. Reusz,
Bul. Reg. Ferdinand 33.
Telefon 141.

Aron Petruțiu advocat

își anunță onor. clientelă,
că și-a mutat cancelaria
advocațială în Strada D.
Greceanu No. 5. et. I.

Dr. Tesici Dermatolog-Urolog

S'a mutat în
Str. Horia Nr. 7

Mityko

LABORATORUL DE RADIO

s'a mutat în
Bdul Rng. Marla 8
lângă fotografatul Nagy Géza

Ghiață artificială

transportată acasă, se poate procura la
Schreyer Victor,
depozit de bere

Str. Meșianu 15. Telefon 358 2

Lucru bun ! **ATENȚIUNE !** Eftin

Pentru repararea și remon-tarea

Ceasornicelor și bijuteriilor
adresați-vă la firma
HUBENY ALFON Str. Meșianu 16.
3

Prăvălia de articole fotografice

H. BLOCH

S'a mutat în BUL. REG.
MARIA (fostul local
„Mercantil“).

Vă mutați ? Mijloacele pentru de-sinectarea camerelor, cu îndrumări pentru folosire, materiale pentru curățirea și lustruirea parchetului, pro-curați-le la firma

Pavel Erdős

băcănie

Arad, Piața Avram Iancu 3.

Faceți toate aceste singurt, vă vine cu muți mai eftin.

Tot acolo se vinde și ceară albă !

Corsete de cea mai mo-dernă tăietură și prețurile cele mai eftine

IRMA PILCZ

specialistă în corset,

Arad, Str. Eminescu 14.

Prăvălia mi-am mutat-o în Palatul Minoriiilor (în fosta prăvălie Serilana)

EMIL MAIDT

Deștepți și naivi.

(roman) de: T. Cristea

— M'cher, sunt trimis de a-menduire să-ți iau interoga-tul. Am să n'treb și te rog să răspunzi.
— Un sanitar aduse călimară, hârtie și adjutantul pieții așeză la masă. Intrebările răspunsurile fură anevoioase plictisitoare.
— D-mta știi, că s'a aflat la Palat ? S'a interesat și de ea.
— Bucuros, că își împlinise în-cinarea, se pregătisă plece și să-mai din ușă se întoarse răși:

— Apr'po... Ordin dela dom-nul general, comandantul tru-pei să te prezinzi la coman-dament, pe ziua de... Știi an-tetă. Sunteți chemați mai răși pe aceeaș zi. Șeful vrea să știe din gura dumneatale de ce. Înțelegeți? Să nu uiji, doar m'șer.

— Du-te fiți-ar strămoșii de — se gândi Voicu dispus plecarea grăbită a acestui

erou de birou, paiața parăzilor și medaliatul fustelor.

La o săptămână, când rana începuse crisparea și bandajul trebuia schimbat numai din trei în trei zile, Voicu reuși, după multe insistențe pe lângă medicul șef al spitalului, să fie lăsat să plece la regiment. I-se părea, că timpul petrecut în spital era o hoție pe spi-narea statului și ardea de dorul să fie iarăși în regiment, să-și facă serviciul cu mai mult zel și mai multă plăcere.

Își aduse aminte, că trebuia să se prezinte Comandantului trupelor. Trebui deci să mai rămână în lași până la ziua fixată pentru prezentare. Fu primit imediat. Generalul fu binevoitor și încercă în toate chipurile să priceapă motivul actului disperat.

Înțelege, locotenent, dacă ai vre-o plângere contra colone-lului, mărturisește-mi, nu tre-bue să porți nici o teamă, am

să te mut imediat în regimen-tul sau la serviciul pe care ți-l alegi dumneata singur. Eu vreau să știu adevărul.

— Domnule general, n'am nici o plângere contra coman-dantului meu și nu vreau să fiu mutat din regiment.

— Nu înțeleg, nu înțeleg finere. Mi-s'a spus, că înainte de seara aceea ai suferit o pe-deapsă, te-ai certat cu colo-nelul și acesta te-a insultat grosolan așa cum are el obi-ceiul să o facă, în sfârșit vreau să-mi mărturisești. Pot să te încurajez: colonelul Goron mai are încă multe pe capul lui; nu este întâiul caz când dă de lucru comandamentelor pentru lipsa lui de politețe față de ofițeri; un om care jertfește tot pentru orgoliul de a par-veni la decorații și demnități. Eu sunt dușman declarat al acestor farseuri. Vorbește lo-cotenente.

În mîntea lui Voicu răsări figura scurtă și îndesată a Colonelului. Își aduse aminte de militărescul «bă» al regi-mentului și de toate împreju-rările, în cari îl cunoscuse pe colonel. Nu el era acela care

ar fi putut fi ispitit de vorba mieroasă a generalului când era vorba să aleagă între do-riințele acestuia și comandantul lui, un rășboinic de toată vred-nicia.

— Domnule general, n'am nici o plângere contra domnu-lui colonel Goron, ci din con-tră, recunoștință și devotament.

— Și nici să te muți din regiment, nu vrei?

— Nu, domnule general, din contră, Vă rog să stărujiți ca să nu fiu mutat din acest re-giment.

— Nu înțeleg și nu înțeleg, locotenente, colonelul recunoaște, că a fost prea aspru cu dumneata, e drept regreta aceasta, iar dumniata stăruii, că nu acesta a fost motivul...

Generalul apăsă pe un buton electric. Intră un ofițer ad-jutant.

— Poștește pe colonelul Goron.
Voicu fu surprins. Era aici și colonelul? Era deci o anchetă contra colonelului? Te trezești că nu mințise adju-tantul pieții, când i-a spus că se ordonase o anchetă dela Palat.

N'avu timp să mediteze prea mult. Intră colonelul Goron și se opri militărește în fața ge-neralului.

— Domnule colonel, locote-nentul susține, că motivul este cu totul strein de armată, în-curcături bănești, desnădejde, că n'are să se mai poată îna-poia la familie, în sfârșit...

Colonelul privi în ochii lo-cotenentului, apoi în ochii ge-neralului.

— Locotenentul vrea să ră-mână în regiment — continuă generalul.

Goron păru surprins de cele aflate. Se aștepta, ca locote-nentul să insinueze contra lui fel și fel de neadevăruri, așa cum auzise, că obicinesc ar-delenii să facă atunci când vreau să se răsbune. Nu-i tre-cea nici prin gând, că loco-tenentul ar mai fi consimțit să rămână în regiment. Se în-șela oare în aprecierile lui despre ardeleni, pe cari îi cu-noștea numai din spusele al-tora, sau era o excepție loco-tenentului? Nu răspunse nimic deși generalul părea, că aș-teaptă.

(Va urma)

INFORMAȚIUNI.

□ † Prof. Dr. Victor Onișor. S'a stins într'un sanatoriu din Wiena, unde s'a dus să-și caute sănătatea zdruncinată. More la vârsta de 58 ani, în putere de muncă. Distins profesor universitar, Victor Onișor a propus drept administrativ și financiar, împlinind în același timp și catedra de istoria dreptului român. Prin moartea lui, Facultatea de drept din Cluj, pierde un bun profesor, iar studenții un și mai bun sfătuitor.

Odihească'n pace!

□ Noile taxe de consumație asupra băuturilor spirtoase: Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștință generală că noile taxe de consumație asupra băuturilor spirtoase, acid acetic și alcool, au fost fixate după cum urmează.

Țuica fabricată din prune lei 1 pe grad decalitr.

Rachiuri din fructe, tescovină și drojdie de vin lei 1.50 pe grad decalitr.

Deosebit la toate aceste se plătește și taxa ad-valorem care se socotește în condițiunile din trecut.

Berea lei 3.50 de litru.

Vinul 75 bani litru.

Vinul șampanizat din vin taxat lei 10 litru.

Șampania și vinul șampanizat din vin netaxat lei 40 kgr.

Vinul spumos, produs din vin taxat 5 lei litru.

Vinul spumos produs din vin netaxat 15 lei kgr.

Drojdia comprimată 8 lei kgr.

Esență de oțet 70 lei litru și Alcool metilic 12 lei litru.

□ **Relațiuni de afaceri cu Centrale Hansdelbank din Utrecht:** Camera de Comerț și de Industrie din Arad face cunoscut, că Primarul orașului Utrecht printr'un anunț în ziare sfătuiește pe ori cine să nu se pună în relații de afaceri cu Centrale Handelsbank din Utrecht, Maliestraat 21, care prin anunțuri în ziare și agenții lor oferă credite, cerând spesele. Se aduce la cunoștință cele de mai sus la cei interesați, astfel ca buna credință a publicului să nu fie înșelată.

□ **Prim-ministrul acuzat de furt.** Aceasta s'a întâmplat — nici să nu creadă măcar cineva că aceasta s'ar fi întâmplat la noi — în Lituania. Fostul prim-ministru și ministru de finanțe din 192—25, d. Petralis, este judecat de către Curtea supremă de justiție, pentru abuz de putere în exercițiul funcțiunii și deturnări de fonduri. Ministerul de finanțe s'a constituit parte civilă cu suma de 625,000 franci francezi. Procesul e urmărit cu viu interes de către toată opinia publică.

□ **Inchiderea anului școlar.** Conform unui ordin ministerial, anul școlar se încheie la 1 Iunie, la toate școlile secundare și primare, urmând ca între 1—12 Iunie să se țină examenele prevăzute de noua lege a învățământului secundar.

□ **Inchiderea căminelor studențești din Cluj.** Din lipsă de fonduri, neprimite de 6 luni, căminele studențești din Cluj, se văd silite a-și închide porțile la 1 Iunie, lăsând astfel pe drumuri, în toată examinelor, mulți studenți. Ceace e mai trist este faptul că la toamnă nici nu se vor mai deschide din lipsă de aceleași onduri.

□ **O lege foarte bună... în Ungaria.** De câteva zile Parlamentul ungar discută proiectul de lege prin care se impune tuturor cetățenilor obligativitatea examenului medical, înainte de căsătorie.

O lege bună, care ar trebui adusă și la noi, în noianul atâtor legi inaplicabile.

□ **Fantezie americană.** S'a spus de mulțori că americanii — cei bogăți bine înțeles — au o fantezie cam ciudată, dacă nu deadreptul smintită. Astfel miss Gloria Gould, fca miliardarului George Gould a declarat ritos tatălui ei că s'a plictisit cu luxul în care trăește și că vrea să învețe o meserie. Astfel, apoi miss Gloria Gould e o artistă apreciată a unui varieteu de perijerie.

... Noi nu ne-am plictisi nici chiar dacă am primi salariul la timp.

Advocatul

Dr. Aurel Demian
s'a mutat

Str. Eminescu No. 28, et. I.

□ **O comoară în județul Mehedinți.** Autoritățile administrative din com. Ruptura, au fost înștiințate că în pivnița casei lui Barbu Vlad, din satul Sperlești, se află la o adâncime de 30 m. o comoară formată din monede de aur. Ceeace e interesant, că de câte ori Barbu Vlad încerca să scoată comoara, cădea în nesimțire.

□ **Intrerupere de curent.** Uzina Electrică face cunoscut că în ziua de duminică 22 Maiu 1932 trebuind a face reparațiuni la rețeaua de înaltă tensiune, va întrerupe furnizarea curentului electric — în timp favorabil: —

Intre orele 8—11 în Grădiște, Intre orele 11—2 în Gai, Segă, Calea Aurel Vlaicu.

Fabrica noastră de Lingerie bărbătească

și-a încetat vânzarea în mare și vinde numai în mic, cu preț de fabrică. Confectionăm orice lingerie bărbătească după măsură, atât din material propriu cât și din materialul adus de clienți

Iosif Reisz

fabrică de lingerie bărbătească
Arad str. Berthelot 8,
vis-à-vis de Teatru

□ **Rugăm călduros pe onorații abonați în restanță cu plata abonamentului pe 1931, să-și achite obligațiunea.**

Cei din oraș pot plăti, contra chitanță, d-lui Miloș Tip. Diecezană str. Eminescu 18, iar cei din provincie prin mandat poștal adresat ziarul „Aradul”.

□ **COMLOȘANIULIU** este somat să se prezinte în cel mai scurt timp la d. Miclea Augustin. In caz contrar va fi deferit Parchetului Trib. Arad.

□ **Tot în folosul sinistraților.** Asociația meseriașilor români din Arad și jur, aranjează în seara zilei de 21 Maiu, un festival artistic urmat de dans, în localul Casei Naționale din Pârneava. Prețul de intrare benevol.

□ **Festivalul „Crucea Roșie”.** Crucea Roșie din Arad, de sub președenția d-nei Maria Dr. Botiș, dă un festival artistic în folosul sinistraților, în ziua de Sâmbătă Sf. Constantin și Elena în sala Teatrului Comunal. Bilete se găsesc la sediul societății și la d-nele din comitet.

□ **Numărul viitor al ziarului nostru.** Va apare din cauza sărbătoarei de Sâmbătă 21 Maiu c, în săptămâna viitoare la data obișnuită, adică Miercuri seara.

□ **Greva transporturilor în Spania.** Eri, s'a declarat greva generală a transporturilor în Spania. Min. de Interne a luat dispoziții ca transporturile publice să fie escortate de armată.

□ **O lămurire.** Facem loc cu plăcere următoarei lămuriri: în corespondența intitulată „Din Buteni” — nu Arad în miniatură — publică în No 44-45 al ziarului nostru, n'a fost vorba de d. Simion Brânda ci de un alt Brânda, din aceeași comună.

□ **Ziua de 8 Iunie sărbătoare națională.** Ministrul de interne a dat o circulară, în care se prevede că ziua de 8 Iunie, va fi considerată ca ca și un temut drept sărbătoare națională, sărbătorind urcarea pe tron a M. S. Regelui Carol II.

PENTRU CETITORII NOȘTRII. Aducem la cunoștința cetitorilor și abonaților că orice încasări și achiziții numai d. IOAN Repede este autorizat a le face.

Prânz . . . 20 Lei
Cină . . . 14 Lei
cu pâine după listă.
Cafea fină Lei 6 Separat.
Beuturile s'au ieftinit
Muzică țigănească,
deschis până dimineața.

Restaurantul „București”
Arad, Piața Avram Iancu 10.
Proprietar Cristea Trăian

□ † **Vasile Savel.** Incă unul dintre roboții scrisului, a trecut de al lumii hotar.

Scritorul modest care a fost Vasile Savel, lasă în urma sa o pierdere mare în literatura română. Volumele sale Miron Grindea, Vadul Hoților, Seara 13a, sunt dintre cele mai bune, scrise în ultimele 2 decenii.

Gazetar incisiv, Vasile Savel, înainte de război a fost dintre cel mai apreciați colaboratori ai Tribunei și Românului din Arad.

Fie-i țărâna ușoară și poimenirea vesnică.

„ELLY”
S-A-L-O-N-U-L
de pălării și haine
pentru dame
S'a mutat
în Bul. Reg. Maria 18
et I
(fostul local Reinhardt)

□ **Hitler vrea să ocupe Danzigul.** O telegramă din Varșovia anunță că în Danzig sosesc mereu oameni înarmați, cari fac parte din organizațiunile lui Hitler. Populația și presa din Danzig, comentează aceste transporturi de armată ca fiind făcute în vederii cuceririi orașului liber Danzig.

□ **Rusia pregătește război.** În urma evenimentelor din Japonia, rușii se pregătesc de război, da ce mai interesant e că se face concentrări de armată în vecinătatea noastră, peste Nistru. Aceasta trebuie să ne dea de gândit.

□ **Săptămâna laptelui în Arad.** Am publicat în no. trecut programul pentru ziua laptelui. Duminică 22. orele 11 a. m. dl. Dr. Nica, va ține în sala festivă a liceului o conferință despre importanța acestui aliment.

Grafologie.

Zece Maiu.

Misticism, — ușoară exaltare. Fire răzbunătoare. Ironie. Conduș de instincte. Voiață puternică. Amabilitate. Materialist. Tendințe de dominare. Optimism. Rare momente de bunătațe sufletească. Humor. Nuanță din simțul estetic. Intelligență mijlocie. Energie, inițiativă. Imaginație. Ușoară încăpățănare.

Citiți și răspândiți ziarul
„ARADUL”

In atențiunea bibliofililor!

Adamescu-Candrea: Dicționar Enciclopedic și Istoric al limbei române, ilustrat . . . . . Lei 2000
Xenopol: Istoria Românilor broșat, 14 vol. „ 2280
Idem legat în piele. lux. . . . . „ 5000

se pot comanda în 5 rate lunare la **Librăria Concordia Gh. Munteanu Arad. Str. Eminescu 10**

Telefon Nr. 466.